

BN/De Stem - vrijdag 14 februari 2003

'Speuren naar bodemschatten'

Van onze verslaggever

Vrijdag 14 februari 2003 - OOSTERHOUT - "Je haalt natuurlijk ook veel rommel uit de grond", geeft 'detector-amateur' John Kuipers (45) grif toe. "Maar af en toe is het echt raak. Dat geeft een kick."

De Romeinse munt die John Kuipers onlangs heeft gevonden. Foto Johan van Gurp
Ten bewijze van die stelling toont de Oosterhoutse beveiligingsbeambte en hobby-archeoloog een fraaie bronzen Romeinse munt, een halve Romeinse as, die volgens de deskundigen van het Koninklijk Penningens Kabinet in Leiden ergens tussen tien jaar voor en tien jaar na Christus in Lyon moet zijn geslagen. De voorzijde is getooid met een krokodil en de letters 'colnem.'. Op de keerzijde staan de portretten van keizer Augustus en de Romeinse veldheer Agrippa.

"Ja, gehalveerd", weet Kuipers met geleende deskundigheid. "Dat gebeurde in die tijd wel vaker met Romeinse munten. Met een hele as kon je twee kippen kopen. Om één kip te betalen, was een halve 'as' genoeg." Kuipers vond hem 'ergens bij Steelhoven', een oud toponiem voor het gebied tussen de Maasroute en de Amer in zuid en noord en Geertruidenberg en Made in oost en west.

Handel

In de werkgroep 'metaaldetectie' van de Oosterhoutse amateurarcheologen heeft Kuipers geleerd dat door dat gebied in de oudheid en de Romeinse tijd de belangrijke noord-zuid-as Antwerpen-Utrecht lag. "Het was daar een donk, verhoogd gebied dus. En er werd handel gedreven." Op welke plek zijn apparaat precies begon te zoemen en het wijzertje van de meter uitsloeg, wil hij niet zeggen. "Dan staat het daar morgen vol met schatgravers."

John Kuipers weet dat veel gelukszoekers, die met detectoren her en der het maaiveld

afgrazen, de reputatie van de serieuze archeologen bezoedelen. "Ze noemen die mensen schatgravers, die meestal bij nacht en ontij bouwputten afstruinen. Maar in onze vereniging gaat het om mensen die op een verantwoorde manier met hun vondsten omspringen. Zo melden wij een vondst aan de provinciale archeologische dienst, precies zoals de Monumentenwet dat voorschrijft. Er zijn in ons land volgens grove schattingen zo'n 20.000 bezitters van een detector. Daarvan zijn er 3500 aangesloten bij een serieuze, meestal archeologische vereniging."

De voordelen van het lidmaatschap bij zo'n werkgroep of vereniging staan volgens Kuipers buiten kijf. "Vaak is er binnen zo'n club nogal wat historische of archeologische kennis paraat. Dan kun je een vondst veel sneller determineren en conserveren. En je kunt de vondsten van veel leden in een grotere regio koppelen en op die manier gemakkelijker historisch relevante conclusies trekken."

De Romeinse halve as behoort tot nog toe in de zestienjarige archeologische loopbaan van de detector-amateur Kuipers tot de pronkstukken van zijn collectie, zoniet het kroonjuweel.

"Maar ik heb ook al eens een in 1852 geslagen zilveren Amerikaanse penning gevonden, waarvan het Numismatische Genootschap in de VS niet eens het bestaan wist. En ik heb in een Houtse akker ooit een fraai hangertje uit de achttiende eeuw gevonden, dat gewijd was aan de parochie van de H. Cornelius."

Mijnen

De detectoren werken zo'n beetje op hetzelfde principe als de militaire mijndetectoren. De eerste exemplaren werden dan ook door dumpshops op de markt gebracht. De marktvetten van vraag en aanbod zorgden er daarna snel voor dat de almaar groeiende groep van fanatieke detector-amateurs nu in de winkel steeds geavanceerdere apparatuur kan kopen.

"Op die manier krijgen de wetenschappers steeds meer hulp van de amateurs", legitimeert John Kuipers zijn hobby. "Het betekent hoe dan ook een aanzienlijke uitbreiding van het serieuze onderzoekspotentieel."